

II. PRAMENE MILOSTI

27. JEŽIŠ NÁM DÁVA DARY VYKÚPENIA

„Ustavične vzdávam vďaky svojmu Bohu, za vás pre Božiu milosť, ktorú ste dostali v Kristovi Ježišovi“ (1 Kor 1, 4)

Pán Ježiš svojou smrťou na kríži a zmŕtvychvstaním získal pre ľudí nesmierny dar. Tento dar voláme Božia milosť. Rozdáva ho ľuďom a tak ich robí účastnými na svojom vykúpení. Človek, ktorý ho dostáva, sa stáva novým stvorením a účastníkom Božieho kráľovstva. Tento úžasný dar Božej lásky nám Pán Boh dáva úplne zadarmo a z lásky.

Božia milosť je nadprirodzený Boží dar, ktorý dáva Boh k večnej spásy. Nadprirodzený preto, lebo presahuje naše pozemské potreby a je určený pre zaistenie večného života. Je to duchovná skutočnosť, presahujúca naše zmyslové poznanie a chápanie.

Milosť je mnohotvárný Boží dar. To sú vlastne všetky Božie dary, ktoré nám akýmkoľvek spôsobom umožňujú spojenie s Bohom a večný život. Božiu milosť poznáme: pomáhajúcu a posväcujúcu.

Božia milosť je ku spaseniu nevyhnutná. Preto ju veľmi potrebujeme, lebo bez nej sme neschopní zaistiť večný život.

Pôsobenie Božej milosti v srdci človeka voláme aj dielo ospravedlivenia. Spočíva v obrátení človeka a v nadobudnutí Božej spravodlivosti.

Boh spravidla dáva ľuďom Božiu milosť cez sviatosti. Ale používa aj mimoriadne cesty na rozdeľovanie milosti, najmä ľuďom, ktorí nemajú možnosť prijať sviatosti.

Ospravedlivenie utvára spoluprácu medzi Božou milosťou a slobodou človeka. Zo strany človeka sa ospravedlivenie prejavuje v tom, že vierou súhlasí s Božím slovom, ktoré ho pozýva na obrátenie, a láskou spolupracuje s vnuknutím Ducha Svätého, ktorý ho predchádza a ochraňuje. (KKC, 1993)

Milosť je účasť na Božom živote. Uvádza nás do intímnosti trojičného života: krstom má kresťan účasť na milosti Krista, ktorý je Hlavou svojho tela. Ako „adoptovaný syn“ môže teraz v spojení s jednorodným Synom nazývať Boha „Otcom“. Dostáva život Ducha, ktorý mu vlieva lásku a utvára Cirkev. (KKC, 1997)

28. POSVÄCUJÚCA MILOSTĚ - HLAVNÝ DAR VYKÚPENIA

„A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe? Draho ste boli kúpení. Oslavujte teda Boha vo svojom tele.“ (1 Kor 6, 19-20)

Najväčším prejavom Božej lásky k nám je, že nás robí účastnými na svojom trojičnom živote. Bytostne sa s nami spája a dáva nám seba samého. Takto sa človek stáva novou bytosťou a žije novým životom. Tento nový život v nás spôsobuje a naplňuje zvláštny Boží dar, ktorý voláme POSVÄCUJÚCA MILOSTĚ.

Posväcujúca milosť je Boží život v nás. Je prítomnosť Ducha Svätého v našej duši. Keď ju máme, sme živým Božím príbytkom - chrámom Ducha Svätého. Milosť posväcujúca nám umožňuje mať účasť na živote Najsvätejšej Trojice. Zapája nás do vnútorného života v Bohu a na výmene lásky medzi Otcem, Synom a Duchom Svätým. Vnútorne nás s Bohom zjedno-

cuje a pripodobňuje mu. Je akoby pečat'ou podobnosti s Bohom. Spoločenstvo s Najsvätejšou Trojicou je hlavné ovocie daru posväcujúcej milosti. Robí z nás

- BOŽÍCH SYNOV A DCÉRY,
- BRATOV A SESTRY KRISTA
- A CHRÁM DUCHA SVÄTÉHO.

Slovo „milosť“ vyjadruje jeden z hlavných účinkov tohto nebeského daru. Človek práve vďaka milosti je Bohu milý a páči sa mu. Preň má Boh v nás zaľúbenie. Posväcujúca milosť nás uschopňuje žiť v priateľstve s Bohom a mať s ním spoločenstvo lásky. Zároveň sa slovom „milosť“ vyjadruje, že je to nezaslúžený dar, daný zadarmo.

Výraz „posväcujúca“ vysvetľuje, že tento Boží dar vnútorne človeka posväcuje a zdokonaľuje. Ona robí z človeka svätca, z hriešnika spravodlivého človeka. Pre tento dar posväcujúcej milosti sa majú všetci kresťania, ktorí ho vlastnia, právo volať svätými.

Posväcujúcu milosť si máme ako najcennejší dar chrániť, zveľaďovať a rozmnožovať. Boží život si rozmnožujeme najviac sviatosťami, najmä svätým prijímaním a konaním dobrých skutkov. Náš život milosti v spoločenstve s Bohom ohrozuje hriech.

Posväcujúca milosť je trvalý dar (donum habituale), stála a nadprirodzená dispozícia, ktorá zdokonaľuje dušu, aby ju urobila schopnou žiť s Bohom a konať z lásky k nemu. (KKC, 2000)

„Radšej chcem zomrieť, ako zhrešiť!“ (sv. Dominik Sávio)

29. POMÁHAJÚCA MILOSŤ - BOŽIA ENERGIA

„Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.“ (Jn 15, 5)

Chrániť nový život v sebe a rozvíjať ho konaním dobrých skutkov je nad ľudské sily. Človek je slabý a vo všetkom odkázaný na Božiu pomoc. Boh nás nenecháva napospas - odkázaných iba samých na seba, ale nám prichádza vo všetkom na pomoc. Dáva nám svoju zvláštnu silu, ktorou sme schopní zachovať prikázania, konať dobro, a tak si zachovať a zveľaďovať Boží život v dušiach. Túto silu, ktorou nám Pán Boh pomáha, voláme pomáhajúca milosť.

Pomáhajúca milosť je nadprirodzená Božia pomoc ku konaniu dobrých skutkov. Je to vlastne účinkovanie a pôsobenie Ducha Svätého v nás. Je to akoby Božia energia a duchovná sila, ktorou Duch Svätý pôsobí na naše schopnosti. *„Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje.“ (Tip 4,13)*

Pomáhajúca milosť:

- osvecuje rozum, aby sme poznali dobro;
- posilňuje vôľu, aby sme konali dobro a vyhýbali sa zlému;
- pohýna srdce a zapaluje ho láskou, aby sme Boha milovali a báli sa ho uraziť.

S pomáhajúcou milosťou musíme spolupracovať, len tak môžeme obsiahnuť jej dobrodenie. Výsledkom spolupráce s pomáhajúcou milosťou je nadprirodzený dobrý skutok - zásluha. Božiu pomoc získavame najmä cez sviatosť, ale môžeme si ju aj vyprosovať dôvernou modlitbou. Pán Boh svoju pomoc nikomu neodmieta. Hlavná podmienka k získaniu Božej pomoci je vlastniť posväcujúcu milosť - Boží život v duši. Duch Svätý pôsobí len v človeku, ktorý sa mu slobodne otvára a prijíma ho.

Treba rozlišovať posväcujúcu milosť (gratia habituale), čiže trvalú dispozíciu žiť a konať podľa Božieho volania, a (aktuálne pomáhajúcej) milosti (gratiae actuales), čiže Božie zásahy tak na začiatku obrátenia, ako aj v priebehu diela posväcovania. (KKC, 2000)

Milosť je pomoc, ktorú nám dáva Boh, aby sme mohli zodpovedať nášmu povolaniu stať sa jeho adoptívnymi synmi. Uvádza nás do dôvernosti trojičného života. (KKC, 2021)

30. BOŽSKÉ ČNOSTI - VIERA, NÁDEJ A LÁSKA

„...A tak teraz zostáva viera, nádej a láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska.“ (1 Kor 13, 13)

Naše spoločenstvo s Bohom sa deje pomocou viery, nádeje a lásky. Sú to tri schopnosti, ktoré nám umožňujú rozvíjať Boží život a uskutočňovať uvedomené spolužitie s Bohom. Sú tiež nadprirodzenými darmi, ktoré človek dostáva vždy spolu s posväcujúcou milosťou cez sviatosť. Môže si ich aj sám upevňovať a zveľadľovať skutkami viery, nádeje a lásky. Voláme ich božské (alebo aj teologálne, vliate) čnosti.

Božské čnosti sú schopnosti žiť Božím životom. Sú to duchovné nadprirodzené schopnosti, ktorými sa Boží život v nás prejavuje navonok.

Božské čnosti sú VIERA, NÁDEJ a LÁSKA. Viera je schopnosť súhlasiť s Božím učením a žiť podľa neho. Nádej je schopnosť spoliehať sa na Božiu pomoc a túžiť po Pánu Bohu. Láska je schopnosť milovať Boha a robiť tak, ako sa páči jemu.

O božské čnosti sa máme starať a máme si ich rozmnožovať a rozvíjať sviatosťami, úkonmi a skutkami viery, nádeje a lásky. Božské čnosti si treba chrániť pred hriechom, lebo ich ničí.

Hriech umŕtvuje čnosti. Ťažkým hriechom sa vždy stráca láska. Hriechom proti nádeji strácame čnosť nádeje. Hriechom proti viere strácame čnosť viery. Keď žijeme v hriechu, sme bez lásky a viera s nádejou sú mŕtve.

Vierou veríme v Boha a všetko, čo nám zjavil a čo nám svätá Cirkev predkladá veriť. (KKC, 1842)

Nádejou túžime po večnom živote a očakávame od Boha s pevnou dôverou milosti, aby sme si ho zaslúžili. (KKC, 1843)

Láskou milujeme Boha nadovšetko a svojho blížneho z lásky k Bohu ako seba samých. Láska je „zväzkom dokonalosti“ (Kol 3, 14) a formou (vnútornou náplňou) všetkých čností. (KKC, 1844)

- **Môj Bože, verím v teba, lebo si večná Pravda.**
- **Môj Bože, dúfam v teba, lebo si nekonečné Milosrdenstvo.**
- **Môj Bože, milujem ťa, lebo si sama Dobrota a Láska.**

31. LITURGIA - PRAMEŇ A VRCHOL ŽIVOTA CIRKVI

„Milosť Pána Ježiša Krista a láska Božia i spoločenstvo Svätého Ducha nech je s vami všetkými.“ (2 Kor 13,13)

Rodina Božích detí sa pravidelne zhromažďuje okolo oltára na slávenie liturgie. V nej vyvrchoľuje náš život spoločenstva - Bohom. V nej sa stretávame s Otcom skrze Krista v Duchu Svätom a z tohto stretnutia čerpáme všetko spásanosné duchovné dobro pre život z viery. Liturgiu považujeme za veľký poklad a dar Božej lásky na zemi.

Výrazom „liturgia“ pomenúvame verejné úkony Cirkvi, ktorými oslavuje Boha a posväčuje ľudí. Sú to úkony, v ktorých účinkuje sám Ježiš Kristus a vykonáva svoj veľkňazský úrad. Liturgiu jednoducho voláme „bohoslužba“.

Vyvrcholením Kristovej kňazskej služby, ako prostredníka medzi nebom a zemou, je jeho veľkonočná obeta. Pán Ježiš sa už vo Večeradle prejavil ako Veľkňaz novej a večnej zmluvy. Pri Poslednej večeri slávil najdokonalejšiu liturgiu - Eucharistiu. V nej obetoval za nás svoje telo a krv nebeskému Otcovi.

Veľkonočné tajomstvo - smrť a zmŕtvychvstanie - je vrcholom Kristovej kňazskej služby a je aj základom slávenia každej liturgie Cirkvi. Veľkonočné tajomstvo sa slávi nielen pri svätej omši, ale aj pri udeľovaní ostatných sviatostí.

Kristus zostal prítomný medzi učeníkmi aj po svojom odchode k Otcovi. *„A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“ (Mt 28, 20)* On je v Cirkvi nielen prítomný, ale je s ňou aj nerozlučne spojený. Táto jednota Krista a Cirkvi sa uplatňuje najmä pri slávení liturgie. Každá bohoslužba je spoločný úkon Krista a Cirkvi.

Z liturgie čerpajú veriaci výživu pre život z viery a posilu k láske. Dostávajú poučenia Božieho slova, prijímajú posilu Božej milosti na plnenie každodenných povinností. Liturgia utužuje spojenie veriacich s Bohom a pomáha utvárať jednotu aj medzi veriacimi a vychováva ľudí, aby si navzájom pomáhali.

Slovo „liturgia“ v pôvodnom význame znamená „verejné dielo“, „službu v mene ľudu alebo v prospech ľudu“. V kresťanskej tradícii znamená, že Boží ľud sa zúčastňuje na „Božom diele“. Prostredníctvom liturgie Kristus, náš Vykupiteľ a Veľkňaz, pokračuje vo svojej Cirkvi, s ňou a skrze ňu v diele nášho vykúpenia. *(KKC, 1069)*

„Cirkev nielen pôsobí, ale sa aj vyjadruje v liturgii, žije z liturgie a čerpá z liturgie silu do života.“ (Ján Pavol II., Dominicae cenae, 13)

32. SVIATOSTI - PRAMENE BOŽEJ MILOSTI

„Z jeho plnosti sme my všetci dostali milosť za milosťou.“ (Jn 1, 16)

Ježiš Kristus ustanovil sedem sviatostí:

- KRST,
- BIRMOVANIE,
- EUCHARISTIU,
- POKÁNIE,
- POMAŽANIE CHORÝCH,
- POSVÄTNÁ VYSVIACKA,
- MANŽELSTVO.

Daroval nám ich preto, aby nám cez ne vlieval Boží život a Božiu pomoc.

Sviatosťami sa nadväzuje a udržuje naše spoločenstvo s Bohom. Sú to osobitné dary Ježišovej lásky k nám. Pomocou nich nás robí priamo účastnými na ovocí vykúpenia, ktoré nám získal smrťou a zmŕtvychvstaním. Sviatosťi majú svoj základ vo veľkonočnom tajomstve Krista. Veľkonočný ráz sviatosťi sa zvyrazňuje najmä tým, že sa spravidla udeľujú vo svätej omši. V sviatosťiach sa osobitne stretávame s Kristom, lebo v nich je prítomný a účinkuje on sám.

Sviatosťi sú viditeľné znaky, cez ktoré nám Ježiš Kristus dáva dary svojho vykúpenia. Sú to hlavné prostriedky spásy a pramene Božej milosti. Každá sviatosť má z Kristovho ustanovenia svoj viditeľný - sviatosťný znak. Je ním aplikácia látky v sprievode slov sviatosťnej formuly. Napríklad pri krste je to voda a slová krstnej formuly.

Sviatosťi rozčleňujeme na tri skupiny: sviatosťi zasvätenia (krst, birmovanie a Eucharistia), sviatosťi uzdravenia (pokánie a sväté pomazanie) a sviatosťi služby spoločenstvu (kňazstvo a manželstvo).

Sviatosťi nám dávajú: Boží život a Božiu pomoc, ktorú menujeme aj sviatosťná milosť. Ona nás uschopňuje uskutočňovať podanie, ktoré jednotlivá sviatosť kresťanovi dáva. Krst, birmovanie a kňazstvo vtláčajú do duše nezmazateľný znak.

K platnému prijatiu sviatosťi je potrebné byť pokrstený, mať živú vieru a úmysel. K osožnému prijatiu sa vyžaduje disponovanosť prijímateľa (Boží život v duši, túžba po ovocí sviatosťi, sústredenosť ap.). Na prijatie sviatosťi sa treba dôkladne pripravovať poučením, modlitbou, prípadne pokáním.

Sviatosťi sú účinné znaky milosti ustanovené Kristom a zverené Cirkvi, ktorými sa nám udeľuje Boží život. Viditeľné obrady, ktorými sa: sviatosťi slávia, naznačujú a spôsobujú milosti, ktoré sú vlastné každej sviatosťi. Sviatosťi prinášajú ovocie v tých, ktorí ich prijímajú s potrebnými dispozíciami. Ovocie sviatosťného života je zároveň osobné i ekleziálne: pre každého veriaceho je týmto ovocím život pre Boha v Kristovi Ježišovi; pre Cirkev je to vzrast v láske a v jej poslaní vydávať svedectvo. (KKC, 1131; 1134)

33. KRST - SVIATOSŤ ZNOVUZRODENIA

„Neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom.“ (Rim 6, 3-4).

Krst je prvá a najpotrebnejšia sviatosť. Ňou sa začína naše spoločenstvo s Najsvätejšou Trojicou a život v Božom kráľovstve. Prijatie tejto sviatosťi je najväčšou udalosťou v živote človeka. Krst je začiatok nového života v Kristovi.

Krst je sviatosť, v ktorej sa človek znovuzrodzuje z vody a Ducha Svätého k Božiemu životu. Touto sviatosťou sa zasväcujeme Ježišovi Kristovi do vlastníctva a do služieb. Krst je aj brána do Cirkvi a začiatok života v spoločenstve veriacich.

V sviatosťi krstu sa človek zapája do Kristovho veľkonočného tajomstva. S ním tajomne zomiera, s ním je pochovaný a s ním vstáva z mŕtvych. Od krstu už nepatríme sebe, ale Kristovi, ktorý za nás zomrel a vstal z mŕtvych.

Krst udeľuje: - odpustenie hriechov a trestov za ne; - Boží život, vliate čnosti vieru, nádej a lásku a dary Ducha Svätého; - zvláštnu Božiu pomoc zachovávať krstné sľuby; - nezmazateľný znak, ktorý nás pridružuje ku Kristovi. Preň má pokrstený hodnosť kráľovského kňazstva.

Najväčšie dobrodenie krstu je v tom, že nám umožňuje účasť na živote Najsvätejšej Trojice. Spoločenstvo s Najsvätejšou Trojicou spočíva v tom, že sme Boží synovia a dcéry, bratia a sestry Kristovi a chrám Ducha Svätého.

Pri krste sme sa stali aj Kristovými učeníkmi, členmi Cirkvi a sebe navzájom duchovnými bratmi a sestrami. Meno KREŠŤAN znamená, že patríme Kristovi a že sa mu podobáme. Náš život po krste sa menuje KREŠŤANSKÝ ŽIVOT.

Krst nás pridružil aj k novej a večnej zmluve. Vyjadrením toho je náš krstný sľub, ktorým sme Bohu povedali ÁNO a hriechu NIE. Spolu s krstom sme prijali aj záväzky a získali práva. Krstným sľubom sme sa zaviazali:

- žiť v Božej milosti a odmietat' hriech;
- konať podľa evanjelia a zachovávať prikázania;
- milovať bratov a ochotne im slúžiť;
- oslavovať Boha a verejne ho uctievať;
- nasledovať Krista a napodobňovať ho.

Krstom sme získali právo na dobrodenia Cirkvi, na lásku blížnych a dedičné právo na nebo.

Krst je narodením pre nový život v Kristovi. Podľa Pánovej vôle je nevyhnutne potrebný na spásu ako sama Cirkev, do ktorej krst vovádza. (KKC, 1277)

34. BIRMOVANIE - SVIATOSŤ KREŠŤANSKEJ DOSPELOSTI

„Oni ta zašli a modlili sa za nich, aby dostali Ducha Svätého, lebo na nikoho z nich ešte nezostúpil; boli iba pokrstení v mene Pána Ježiša. Potom na nich vložili ruky a dostali Ducha Svätého.“ (Sk 8,15)

Sviatosť birmovania završuje naše zasvätenie do Krista a jeho Cirkvi a zdokonaľuje našu účasť na jej živote a poslaní. V birmovaní sa uskutočňujú osobné Turíce. Prichádza k nám osobne Duch Svätý. Tak kresťan dozrieva v dospelého a zrelého človeka viery. Posilnením Ducha Svätého sa stáva samostatným vo viere a spoluzodpovedným za Cirkev. Preto birmovanie voláme sviatosť kresťanskej dospelosti.

Birmovanie je sviatosť, ktorou sa udeľuje Duch Svätý na posilnenie viery, prijatej pri krste. Birmovanie je sviatosť, ktorou sa zasväcujeme do služieb, pracovať pre Božie kráľovstvo. Je to akoby vysviacka za laického apoštola.

Birmovanie mladému kresťanovi dáva:

- Ducha Svätého a jeho dary;
- rozmnoženie Božieho života;
- zvláštnu pomoc a posilu;
- nezmazateľný znak. Preň nemožno birmovanie opakovať. Ním sa aj zdokonaľuje hodnosť všeobecného kňazstva.

Sviatosťou birmovania sa stávame laickými apoštolmi, obrancami viery a svedkami Krista vo svete. Pobirmovaný kresťan je soľou zeme, kvasom ľudstva a svetlom sveta.

Apoštolát je práca na zveľadovaní a rozširovaní Cirkvi. Konáme ho slovom, modlitbami a príkladom života. Keď apoštolujeme, sme živými nástrojmi Ducha Svätého, ktorý spôsobuje vzrast Božieho kráľovstva na zemi.

Birmovanie môže pokrstený prijať len po dôkladnej príprave. K platnému prijatiu sa vyžaduje viera a úmysel. K hodnému a osožnému prijatiu treba Boží život v duši, túžbu po

Duchu Svätom a jeho daroch a nábožné srdce i sústredenú myseľ. Riadnym vysluhovateľom birmovania je biskup, výnimočne ho udeľuje kňaz.

Birmovanie zdokonaľuje krstnú milosť. Je to sviatosť, ktorá dáva Ducha Svätého, aby nás hlbšie zakorenil v Božom synovstve, pevnejšie včlenil do Krista, posilnil naše spojenie s Cirkvou, väčšmi nás zapojil do jej poslania a pomáhal nám vydávať svedectvo o kresťanskej viere slovom, ktoré sprevádzajú skutky. (KKC, 1316)

„Pokrstený bez birmovania sa podobá trpaslíkovi, čo ešte nenarástol.“ (sv. Klement)

35. NAJSVÄTEJŠIA EUCHARISTIA

„Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jest z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta.“ (Jn 6, 51)

Na udržovanie a rozmnožovanie Božieho života v nás ustanovil Pán Ježiš sviatosť Eucharistie. Je v nej on sám bytostne prítomný, preto ju voláme sviatosť stálej Ježišovej prítomnosti. Ona je stredobodom nášho kresťanského života. Z Eucharistie pramení všetok život v Cirkvi a k nej má smerovať aj všetka činnosť.

Eucharistia - Oltárna sviatosť je predrahé Telo a Krv Pána Ježiša, pod spôsobmi chleba a vína. Je to naozaj dar, za ktorý treba ustavične ďakovať, ako to vyjadruje aj obsah slova „Eucharistia“.

Pán Ježiš ustanovil sviatosť Eucharistie pri Poslednej večeri, keď premenil chlieb na svoje telo a víno na svoju krv a ponúkal ich ako obetný dar za nás Otcovi. Zanechal nám ju preto, aby sa v nej ustavične obetoval, aby sa nám dával požívať ako pokrm a aby bol v nej stále medzi nami prítomný

Ježiš Kristus je v Eucharistii SKUTOČNE prítomný - nie iba názorne ako na obraze, OPRAVDIVO - nie iba myšlienkou, PODSTATNE - s celou svojou bytosťou, božstvom, telom i dušou. Nie je v Oltárnej sviatosti prítomný s vlastnosťami svojho tela.

Eucharistiu si uctievať tak, že chodíme na svätú omšu, často prijímame Ježišovo telo a klaniame sa jej. Slávime ju ako obeť, hostinu lásky a ako adoráciu jeho svätej prítomnosti.

Sviatosť Eucharistie označujeme aj mnohými inými názvami: nebeský Chlieb, anjelský Pokrm, lámanie Chleba, sviatosť Spasiteľ, nebeská Manna a mnohé ďalšie. Krista v Eucharistii voláme Baránok Boží - Veľkonočný Baránok. Toto biblické označenie Krista hovorí, že je obetným darom za nás Otcovi a obetným pokrmom pre nás.

Eucharistia je prameň a vrchol celého kresťanského života. „Ostatné sviatosti, ako aj všetky ekleziálne služby a apoštolské diela úzko súvisia so svätou Eucharistiou a sú na ňu zamerané. Vecí najsvätejšia Eucharistia obsahuje celé duchovné dobro Cirkvi, totiž samého Krista, nášho veľkonočného Baránka.“ (KKC, 1324)

Keďže v Oltárnej sviatosti je prítomný sám Kristus, treba ho uctievať kultom adorácie. Návšteva Najsvätejšej sviatosti je „dôkazom vďačnosti, znakom lásky a povinnosťou náležitej adorácie voči Kristovi Pánovi“. (KKC, 1418)

36. SVÄTÁ OMŠA - SLÁVENIE VEĽKONOČNÉHO TAJOMSTVA

„Ved' ja som od Pána prijal, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, vzdával vd'aky, lámal ho a povedal: „Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku.“ (1 Kor 11, 23-24)

Pán Ježiš pri Poslednej večeri premenil chlieb na svoje Telo a víno na svoju Krv a apoštolom dal moc robiť to isté na jeho pamiatku. Ustanovil tak spôsob ustavičnej obety. Pri každej svätej omši sa deje to isté, čo pri Poslednej večeri. Tak sa v Oltárnej sviatosti Ježiš obetuje a sprítomňuje veľkonočné udalosti a rozdeľuje ľuďom dary svojho vykúpenia.

Svätá omša je obeta Nového zákona, pri ktorej Ježiš sprítomňuje veľkonočnú obetu kríža a zmŕtvychvstania. Svätá omša je zároveň aj obetná hostina, lebo Kristus v nej svoje Telo a Krv dáva ako duchovný pokrm a nápoj.

Hlavným obsahom svätej omše je veľkonočné tajomstvo - Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie. Veľkonočné tajomstvo sa pri každej svätej omši sprítomňuje, aktualizuje, oslavuje a zvestuje.

Svätá omša pozostáva z BOHOSLUŽBY SLOVA a z BOHOSLUŽBY OBETY. Pri bohoslužbe slova Kristus učí, pri bohoslužbe obety sa za nás obetuje a dáva za pokrm a nápoj. Na dobré a nábožné slávenie Eucharistie nás pripravujú úvodné obrady, z ktorých najdôležitejší je úkon kajúcnosti. V ňom si spytujeme svedomie a ľutujeme svoje hriechy. Bohoslužba slova pozostáva z čítaní Svätého písma a z homílie - výkladu Božieho slova. Završuje ju modlitba veriacich. Bohoslužba obety začína prípravou obetných darov. Pokračuje eucharistickou modlitbou a uzatvára ju úkon svätého prijímania. Vrcholom svätej omše je premenenie.

Naša účasť na svätej omši má byť živá, úctivá, úplná a užitočná. Prítomní na svätej omši nie sú diváci, ale spoluúčinkujúci. Sú spoluobetujúci a spoluobetujúci sa! Spolupráca veriacich s Kristom na obeti svätej omše je pre hodnotu všeobecného - kráľovského kňazstva.

Eucharistia je srdcom a vrcholom života Cirkvi, lebo v nej Kristus pridružuje svoju Cirkev a všetkých jej členov k svojej obete chvály a vzdávania vd'aky, ktorú raz navždy priniesol na kríži svojmu Otcovi. Prostredníctvom tejto obety vylieva milosti spásy na svoje telo, ktorým je Cirkev. (KKC, 1407)

37. EUCHARISTIA - NÁŠ DUCHOVNÝ POKRM A NÁPOJ

„Ak nebudete jest telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život.“ (Jn 6, 53)

Oltárnu sviatosť ustanovil Pán Ježiš ako pokrm a nápoj pre naše duše. Ňou nás živí a nasycuje. Jej hlavným poslaním je udržovať a rozvíjať Boží život, ktorý sme dostali pri krste.

Sväté prijímanie je požívanie Tela a Krvi Pána Ježiša. Koná sa spravidla pri svätej omši, ale môže sa sláviť aj mimo nej pre tých, čo nemohli byť na nej prítomní.

Sväté prijímanie nám hlavne rozmnožuje Boží život a dáva tieto dobrodenia. Z nich najväčšie sú tieto: - zjednocuje nás s Kristom a veriacimi; - znižuje náklonnosť k zlému; -

odpúšťa všedné hriechy; - je semenom vzkriesenia k sláve; - dáva duchovnú útechu a radosť; - posilňuje nás v láske k blížnym.

Na sväté prijímanie môže ísť ten, kto má čisté srdce - bez ťažkého hriechu, zachoval eucharistický pôst (aspoň 1 hodinu nič nejeseť ani nepiť okrem vody, lieky nerušia pôst) a má dobrý úmysel - pristupuje s vierou a z lásky.

Na sväté prijímanie máme ísť čím častejšie, aspoň každú nedeľu. Spravidla prijímame iba jedenkrát za deň. Dva razy v ten istý deň môžeme prijímať, keď sme druhý raz na celej svätej omši. Druhé sväté prijímanie v ten istý deň nie je pre väčšiu nábožnosť, ale pre utváranie jednoty so spoločenstvom veriacich.

Eucharistiu prijímame spravidla pod spôsobom chleba. Niekedy veriaci prijímajú pod obidvoma spôsobmi (Telo i Krv) pri slávnostnejších príležitostiach (výročie manželstva ap.) pre zvýraznenie úplnosti obetnej hostiny. Ale aj prijímaním jedného spôsobu prijímame celého Krista.

Sväté prijímanie má tri fázy: príprava, vlastné prijímanie a spolužitie s Kristom po prijímaní. Od prípravy závisí duchovný úžitok. Po prijímaní sa Kristovi venujeme a spolupracujeme s ním na diele lásky.

Sväté prijímanie Kristovho tela a jeho krvi prehĺbuje zjednotenie prijímajúceho s Pánom, odpúšťa mu všedné hriechy a chráni ho pred ťažkými hriechmi. Keďže sa medzi prijímajúcim a Kristom upevňujú putá lásky, prijímanie tejto sviatosti upevňuje jednotu Cirkvi, Kristovho tajomného tela. (KKC, 1416)

Nech teda človek skúma sám seba, a tak je z toho chleba a pije z kalicha." (1 Kor 11,28)

38. SVIATOSŤ POKÁNIA - NÁVRAT K OTCOVI

„Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané.“ (Jn 20, 22-23)

Keď sme hriechom stratili Boží život a pretrhli spojenie s Bohom, máme možnosť návratu. Môžeme znovu získať Božiu priazeň a obnoviť priateľstvo s Bohom. Táto možnosť sa volá sviatosť pokánia. Kristus ju ustanovil po svojom zmŕtvychvstaní, keď dal apoštolom moc odpúšťať hriechy. Od nich ju vkladáním rúk prevzali biskupi a od nich kňazi. Táto sviatosť je ustanovená na to, aby sme získali odpustenie hriechov spáchaných po krste. Na sviatostné pokánie nás uspôsobuje čnosť pokánia. Je stálym úsilím o nápravu života.

Pokánie (zmierenie) je sviatosť, v ktorej nám Ježiš odpúšťa hriechy a znovu dáva Božiu milosť. Vo sviatosti pokánia sa uskutočňuje naše zmierenie s Bohom, ktorého sme hriechmi urazili a s Cirkvou, ktorej naše hriechy ublížili. Pokánie je návrat k nebeskému Otcovi z poblúdenia hriechu.

Pokánie pozostáva z úkonov, ktorými spolupracujeme s Kristom na našom zmierení s Bohom a Cirkvou. Je to spytovanie svedomia - skúmame, aké hriechy sme spáchali, ľútosť nad hriechmi a silné predsavzatie - odvrátenie sa od hriechov a rozhodnutie sa ich viac nedopustiť, vyznanie hriechov - vlastná spoveď, keď hovoríme hriechy kňazovi (sme povinní povedať všetky ťažké hriechy aj podľa druhu, aj podľa počtu) a zadost'učinenie - vykonávanie pokánia (pokuty), ktoré kňaz pri spovedi uložil. Kajúcemu a dobre disponovanému hriešnikovi kňaz udeľuje rozhrášenie. Ním nám kňaz v mene Krista odpúšťa hriechy. Slová

kňazského rozhrešenia prezrádzajú, že pokánie je veľkonočná sviatosť. Odpustenie je ovocím Kristovej smrti a zmŕtvychvstania.

Najdôležitejšie v pokání je ľútosť na hriechmi. Ľútosť je bolesť duše nad spáchanými hriechmi. Dokonalá ľútosť je vtedy, keď nás trápi, že sme urazili Boha, ktorého sme mali milovať. Odpúšťa hriechy hneď, ako ľutujeme, rozhrešenie potom rozmnožuje Božiu milosť. Menej dokonalá je ľútosť, ak ľutujeme, že sme zapríčinili zlo, stratili alebo a zaslúžili si peklo. Pokánie slúži na odpustenie hriechov, na rozmnoženie Božieho života a na duchovné vedenie a postupné uzdravovanie sa z hriešnosti.

„Individuálna a úplná spovedá rozhrešenie ostávajú jediným riadnym spôsobom, ktorým sa veriaci zmierujú s Bohom a s Cirkvou, ak od takej spovede neoslobodzuje fyzická alebo morálna nemožnosť.“ (KKC, 1484)

39. SVÄTÉ POMAZANIE - SVIATOSŤ POSILY A ÚĽAVY CHORÝM

„Je niekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi; a nech sa nad ním modlia a mažu ho olejom v Pánovom mene. Modlitba s vierou uzdraví chorého a Pán mu uľaví; a ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu.“ (Jak 5, 14-15)

Ježiš ustanovil sviatosť pomazania chorých, aby mohol stále pomáhať chorým a trpiacim. Chorí majú v tejto sviatosti otvorený prameň úľavy a posily v svojich trápeniach. Pomocou tejto sviatosti sa chorí pridružujú k Ježišovmu utrpeniu a tak posväcujú svoje bolesti a premieňajú ich na vykupiteľské utrpenie.

Pomazanie chorých je sviatosť, ktorou Ježiš chorým udeľuje zdravie duše, niekedy aj tela. Sväté pomazanie je sviatosť úľavy a posily pre chorých.

Kristus chorému človeku vo svätom pomazaní dáva tieto dobrodenia pre dušu i pre telo: - rozmnožuje Boží život; - udeľuje zvláštnu Božiu pomoc znášať utrpenie a prekonávať pokušenie Zlého; - uľavuje v bolesti; - posilňuje v slabostiach; - posväcuje ľudské utrpenie, aby sa stalo vykupným utrpením.

Sväté pomazanie môže prijať človek, ktorý má vážnu chorobu, živú vieru a čisté srdce. Preto spravidla pred prijatím tejto sviatosti treba prijať sviatosť pokánia. Keď sa už človek nemôže spovedať (bezvedomie), pomazanie odpúšťa aj ťažké hriechy.

Za vážnu chorobu sa považuje také ochorenie, z ktorého môže hroziť úmrtie. Pomazanie možno prijať aj viac ráz, keď sa zhorší choroba, alebo keď upadne človek do novej choroby.

Pomazania sa netreba báť, je útechou a pomocou pre chorých, lebo zachraňuje duševný i telesný život.

Pomazanie chorých sa vysluhuje pomazaním chorého svätým olejom na čele a na dlaniach oboch rúk. Môže sa vysluhovať počas svätej omše pre zvýraznenie spätosti tejto sviatosti s veľko-nočným tajomstvom Krista. Najčastejšie sa udeľuje v dome chorého alebo v nemocnici.

Sväté pomazanie nás vychováva k láske voči chorým a trpiacim. V chorých vidíme tvár trpiaceho Krista a ochotne im slúžime.

Sviatosť pomazania chorých má za cieľ udeliť osobitnú milosť kresťanovi, ktorý prežíva ťažkosti spojené so stavom ťažkej choroby alebo staroby. (KKC, 1527)

„Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev.“ (Kol 1, 24)

40. POSVÄTNÁ VYSVIACKA - SVIATOSŤ KŇAZSTVA

„Podťe za mnou a urobím z vás rybárov ľudí.“ (Mt 4,19)

Ježiš Kristus je pravý a večný kňaz. Vykonáva kňazský úrad a poslanie. Je prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi. Aby mohol nepretržite pokračovať v svojej kňazskej službe aj po odchode do neba, ustanovil sviatosť kňazstva. Ňou prepožičiava svoju kňazskú moc kňazom. Pomocou nich ako živých nástrojov je prítomný v Cirkvi a stále pokračuje v kňazskom poslaní.

Kňazstvo je sviatosť, ktorou Ježiš udeľuje svoju kňazskú moc a dáva potrebnú milosť k tomuto úradu. Kňazstvo je prostrednícka služba medzi Bohom a ľuďmi. Je to služba na poučovanie a posväcovanie ľudí v Cirkvi.

Kňazom sa môže stať iba muž, ktorého Boh povoláva k tejto posvätnnej službe. Príprava na kňazstvo sa uskutočňuje štúdiom posvätnnej teológie a výchovou v kňazskom seminári. Je spoločnou starosťou celej Cirkvi. Za kňazské povolania sa pravidelne modlíme a napomáhame ich rozvoj.

Sviatosť kňazstva udeľuje biskup vkladáním rúk a modlitbou pri kňazskej vysviacke. Sviatosť kňazstva udeľuje kňazskú moc, Božiu milosť a nezmazateľný znak, ktorý spôsobuje, že kňaz je kňazom naveky. Z Kristovho ustanovenia sú tri stupne kňazstva: biskup, kňaz a diakon. Biskup má plnosť kňazskej moci. Je nástupcom apoštolov. Kňaz je spolupracovník biskupa a jeho sprítomňovateľ medzi veriacimi. Diakoni sú pomocníci biskupa a kňazov.

Poslaním kňaza je: - hlásať evanjelium; - prinášať obeť svätej omše; - vysluhovať sviatosti; - modliť sa za ľudí a požehnávať ich. Kňaz je sprítomňovateľom Krista a jeho zástupcom na zemi. Je všetkým pre všetkých.

Služobné kňazstvo sa podstatne líši od spoločného kňazstva veriacich, lebo udeľuje posvätnú moc na službu veriacim. Vysvätení služobníci vykonávajú svoju službu Božiemu ľudu vyučovaním, Božím kultom a pastorálnou správou. (KKC, 1592)

„Sami veriaci nech si zas uvedomujú svoju podľznosť voči svojim kňazom, a preto nech im preukazujú detinskú lásku ako svojim duchovným pastierom a otcom.“ (PO, 9)

„Kto vás počúva, mňa počúva, a kto vami pohrda, mnou pohrda. Kto však pohrda mnou, pohrda tým, ktorý ma poslal.“ (Lk 10, 16)

41. SVIATOSŤ MANŽELSTVA

„Preto muž zanechá otca i matku a pripúta sa k svojej manželke a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi.“ (Ef 5, 31 -32)

Manželstvo Pán Boh ustanovil už v raji na rozmnoženie ľudského pokolenia. Ježiš Kristus svojím veľkonočným tajomstvom túto ustanovizeň povýšil na sviatosť. Tak sa sviatosť manželstva stala zdrojom stálej Božej pomoci a posväcovania rodiny.

Manželstvo je sviatosť, v ktorej muž a žena vytvárajú nerozlučný zväzok a dostávajú milosť k rodičovskému poslaniu. Sviatostným znakom manželstva je sviatostná zmluva, ktorou sa manželia dávajú jeden druhému a spolu zasväcujú Kristovi. Manželstvo je sviatosť služby lásky na rozmnožovanie ľudského pokolenia a zveľadenie Božieho kráľovstva na zemi.

Sviatosť manželstva dáva rozmnoženie Božieho života, stálu Božiu pomoc a oprávnenie manželský žiť. Manželia sa touto sviatosťou stávajú spolupracovníkmi nebeského Otca na diele stvorenia, Ježiša Krista na diele vykúpenia a Ducha Svätého na diele posvätenia seba a sveta. Sviatostný rozmer manželstva je najmä v stálej prítomnosti Krista v ich živote, aby im pomáhal plniť poslanie.

Manželia touto sviatosťou na seba prijímajú tieto záväzky: žiť vo vzájomnej láske a vernosti, mať deti a kresťansky ich vychovávať. Sviatostné manželstvo je sväté a nerozlučiteľné.

Sviatosť manželstva môžu prijať pokrstení: ak majú živú vieru, sú ochotní plniť manželské a rodičovské poslanie a niet medzi nimi manželskej prekážky. Manželská prekážka je právna nespôsobilosť uzavrieť manželstvo (blízke pokrvstvo, zdravotný stav, iné vyznanie ap.). Snúbenci sa na prijatie manželstva dôkladne pripravujú: poučením vo viere, modlitbami a sebvýchovou pre službu lásky.

Sviatosť manželstva je znakom spojenia Krista a Cirkvi. Dáva manželom milosť milovať sa láskou, akou Kristus miloval svoju Cirkev; takto milosť sviatosti zdokonaľuje ľudskú lásku manželov, posilňuje ich nerozlučiteľnú jednotu a posväcuje ich na ceste do večného života. (KKC, 1661)

Nové manželstvo rozvedených, kým žije legitímny manželský partner, porušuje Boží plán a zákon, ako ich učil Kristus. Rozvedení, ktorí uzavreli nový zväzok, nie sú odlúčení od Cirkvi, ale nemôžu prijímať Eucharistiu. Majú viesť svoj kresťanský život najmä tým, že vychovávajú svoje deti vo viere. (KKC, 1665)

42. KREŠŤANSKÁ RODINA - CIRKEV V DOME

„Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja medzi nimi.“ (Mt 18, 20)

Zo sviatostného manželstva sa rodí kresťanská rodina. Rodina je malé spoločenstvo osôb, ktoré sa vzájomne milujú a žijú jedna pre druhú. Vzťahy medzi členmi rodiny sú osobnými vzťahmi, platí to aj o vzťahu muža a ženy ako manželov, aj o vzťahu rodičov k dieťaťu, aj dieťaťu k rodičom.

Rodina dostala od Boha štyri základné funkcie:

- UTVÁRANIE OSOBNÉHO SPOLOČENSTVA,
- SLUŽBA ŽIVOTU,
- ÚČASŤ NA ŽIVOTE A POSLANÍ CIRKVI
- A ÚČASŤ NA ROZVOJI SPOLOČNOSTI.

Kresťanská rodina sa oprávnenne považuje za domácu Cirkev. Je malým spoločenstvom viery, nádeje a lásky. Hlavným dôvodom, pre ktorý považujeme rodinu za malú cirkev je to, že je v nej prítomný a pôsobí Ježiš Kristus.

Účasť rodiny na živote Cirkvi sa uskutočňuje v dvoch smeroch. Najprv smerom dovnútra rodiny vzájomným sebaoposväcovaním sa jednotlivých členov rodiny, vydávaním svedectva, spoločnou modlitbou a rodinnou evanjelizáciou a katechézou.

Smerom navonok účasť rodiny na živote Cirkvi znamená mať účasť na živote farnosti, na jej liturgickom živote, na katechéze a evanjelizácii a na apoštolských dielach, ktoré sa vo farnosti nachádzajú.

Medzi najväčšie dobrodenia rodiny patrí domov. Domov v rodine je skúsenosť z lásky. Vzájomná láska členov domácností je podstatou domova. Domov je láska, dôvera, priateľské porozumenie, ale aj veľkodušné odpúšťanie. Domov je mať istotu v druhých; je morálna opora v kríze; je to srdečnosť a prítulnosť osôb. Domov má meno aj pokoj, ktorý sa rodí z lásky, z prítomnosti milovanej osoby, predovšetkým z prítomnosti Božej lásky v nás a medzi nami.

Kresťanská rodina je miesto, kde deti dostávajú prvé ohlasovanie viery. Preto sa rodina právom volá „domáca cirkev“, spoločenstvo milosti a modlitby, škola ľudských čností a kresťanskej lásky. (KKC, 1666)

V rodine sa veľmi jasne uplatňuje aj krstné kňazstvo otca, matky, detí a všetkých členov rodiny „prijímaním sviatostí, modlitbou a vzdávaním vďaky, svedectvom svätého života, sebazapieraním a čínorodou láskou“. Rodina je tak prvou školou kresťanského života a „školou plnšej ľudskosti“. Tu sa človek učí trpezlivosti a radosti z práce, bratskej láske, veľkodušnému a opätovnému odpúšťaniu a najmä uctievaniu Boha modlitbou a obetou svojho života. (KKC, 1657)

43. SVÄTENINY - „MALÉ SVIATOSTI“

„Potom ich vyviedol von až k Betánii, zdvihol ruky a požehnal ich.“ (Lk 24, 50)

Okrem sviatostí nám Cirkev vyprosuje a udeľuje mnohé duchovné dobrodenia pomocou úkonov, ktoré voláme sväteniny.

Sú to poväčšine požehnanie, ktoré udeľuje ľuďom, alebo veciam, aby slúžili duchovnému dobru veriacich. Menujeme ich aj „malými sviatosťami“.

Sväteniny sú posvätné znaky ustanovené Cirkvou, ktorými vyprosuje duchovné dobrá a Božiu pomoc.

Sväteniny poznáme dvojakého typu: žehnanie a svätenia. Žehnanie sú úkony, ktorými Cirkev vyprosuje Božie požehnanie ľuďom (kňazské požehnanie, popolec, svätoblažejské požehnanie, kropenie svätenou vodou a iné). Svätenia sú úkony, ktorými sa zasväcuje vec alebo osoba Božej službe (kostol, cintorín, dom, rehoľné sľuby ap.).

Sväteninami rozumieme aj posvätné predmety určené k Božej službe (ruženec, modlitebná kniha, kalich, omšové rúcha, kríž ap.).

Sväteniny vymáhajú Božie požehnanie a pomoc pre ľudí dávajú vnútornú hodnotu veciam určeným na Božiu službu. Posvätené predmety máme mať vo veľkej úcte, užívať ich len na to, na čo boli určené a využívať ich na dobrodenie pre duchovné potreby.

„Svätá matka Cirkev ustanovila aj sväteniny. Sú to posvätné znaky, ktorými sa, určitým napodobnením sviatostí, naznačujú a na orodovanie Cirkvi dosahujú najmä duchovné účinky. Sväteniny pripravujú ľudí na prijatie hlavného účinku sviatostí a posväcujú rozličné okolnosti života.“ (KKC, 1667)

Medzi sväteniny patria predovšetkým požehnanie (osôb, jedla, predmetov, miest). Každé požehnanie je oslavou Boha a prosbou o jeho dary. Kresťania sú v Kristovi požehnaní Bohom Otcom „všetkým nebeským duchovným požehnaním“ (Ef 1, 3). Preto Cirkev udeľuje požehnanie, vzývajúc Ježišovo meno, pričom zvyčajne robí svätý znak Kristovho kríža. (KKC, 1671)

Kresťanský život sa okrem liturgie živí rozmanitými formami ľudovej nábožnosti, zakorenenými v rozličných kultúrach. Cirkev podporuje formy ľudovej nábožnosti, ktoré vyjadrujú evanjeliové čítanie i ľudskú múdrosť a obohacujú kresťanský život, ale zároveň sa stará o to, aby ich osvecovala svetlom viery. (KKC, 1679)

44. POHREB - POSLEDNÁ VEĽKÁ NOC KREŠŤANA

„Nechceme, bratia, aby ste nevedeli, ako je to so zosnulými, aby ste sa nezarmucovali ako ostatní, čo nemajú nádej. Lebo ak veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak Boh aj tých, čo zosnuli, skrze Ježiša privedie s ním.“ (1 Sol 4, 13-14)

Každého človeka bez výnimky čaká neodvratný údel smrti. Smrť je pre všetkých veľké tajomstvo. Viera nás učí, že je to dôsledok dedičného hriechu. Neznamená však koniec ľudského života, len jeho premenu. Je prechodom z času do večnosti.

Pripravenosť na smrť je našou najväčšou zodpovednosťou. Preto dbáme o to, aby sme boli stále zjednotení s Kristom a mali čisté svedomie. Kto by zomrel v ťažkom hriechu, je naveky zatratený. Hoci je smrť spojená s bolesťou a útrapami, pozeráme na ňu s nádejou. Po dočasnom odlúčení sa telo s dušou opäť spoja. To bude naše zmŕtvychvstanie. Nádej na vzkriesenie nám pomáha ísť v ústrety smrti bez strachu a pripravovať sa na ňu.

Mŕtve telo človeka máme v posvätnej úcte. Veď bolo chrámom Ducha Svätého. Bolo posvätené jeho prítomnosťou a je určené na vzkriesenie. Túto istú nádej v budúce vzkriesenie vyjadruje aj kresťanský spôsob pochovávania našich zosnulých. Pochovávanie do zeme znázorňuje siatie zrna do pôdy. Ako zrno vzklíči, tak aj telo raz vstane pri vzkriesení. Vo veľkých mestách je dovolené mŕtvych spaľovať pre nedostatok miesta na pochovávanie.

Liturgia pohrebu je zostavená tak, aby zvýrazňovala kresťanskú nádej, ale aj prejav milosrdnej lásky voči zosnulému. Má sa podľa možnosti sláviť so svätou omšou. Tak sa plnšie zvyrazňuje spätosť tajomstva ľudskej smrti a kresťanskej nádeje s veľkonočným tajomstvom - s Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním.

Riadny kresťanský pohreb sa slávi len vtedy, keď zosnulý žil primeraným kresťanským životom. Účasťou na pohrebe uskutočňujeme nádej na vzkriesenie a prejavujeme milosrdnú lásku zosnulému a jeho príbuzným.

Cintorín je posvätné miesto posledného odpočinku zosnulých. Tu čakajú na svoje vzkriesenie a oslávenie. Vieru v budúce vzkriesenie vyznávame aj starosťou o hroby zosnulých a návštevami cintorína, kde sa modlíme za nich.

Kresťanský zmysel smrti sa stáva zjavným vo svetle veľkonočného tajomstva Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, v ktorom spočíva naša jediná nádej. Kresťan, ktorý umiera v Kristovi Ježišovi, sa vzdialil z tela a býva u Pána. (Pórov. 2 Kor 5, 8), (KKC, 1681)

45. LITURGICKÝ ROK - SLÁVENIE KRISTOVHO TAJOMSTVA

„Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť; utláčaných prepustiť na slobodu a ohlásiť Pánov milostivý rok.“ (Lk 4, 18-19)

V liturgii sa sprítomňuje a oživuje celé vykupiteľské dielo Pána Ježiša. Toto slávenie diela vykúpenia sa uskutočňuje v priebehu liturgického roka. Liturgický rok je časový okruh, v ktorom si Cirkev spomína a sprítomňuje tajomstvá Kristovho života, aby z nich mohli ľudia čerpať dary vykúpenia.

Cirkev nám postupne predkladá celé Kristovo tajomstvo od vtelenia a narodenia až po zmŕtvychvstanie a nanebovstúpenie, po Turíce a po očakávanie blaženej nádeje a príchodu Pána.

Liturgický rok sa delí na päť období: Adventné, Vianočné, Pôstne, Veľkonočné a Cezročné obdobie. Liturgický rok sa začína Adventom. Je to obdobie radostného očakávania Pánovho príchodu a zároveň aj čas prípravy na Vianoce. Vo Vianočnom období prežívame radosť z Ježišovho narodenia. Pôstne obdobie je príprava na veľkonočné sviatky. Od nedele zmŕtvychvstania až po slávnosť Turíc prežívame Veľkonočné obdobie. Potom nasleduje Cezročné obdobie, v ktorom sa slávi Kristovo tajomstvo v jeho úplnosti. Liturgický rok ozdobujú sviatky Panny Márie a spomienky svätých mučeníkov a vyznávačov.

Najväčším sviatkom liturgického roka je Veľkonočná nedeľa. Voláme ju aj matka nedieľ. Je oslavou Kristovho zmŕtvychvstania. Veľkonočné tajomstvo našej viery je stredobodom a prameňom celého kresťanského života. Na pamiatku zmŕtvychvstania slávi Cirkev vždy prvý deň v týždni ako veľký sviatok. Tento sviatok sa nazýva nedeľa alebo deň Pána. Každá nedeľa je akoby Veľkou nocou týždňa.

Slávenie Kristovho tajomstva v liturgickom roku sa uskutočňuje najmä svätou omšou a liturgiou hodín na posvätenie času.

Keď Cirkev slávi Kristovo tajomstvo, v jej modlitbe sa stále vracia slovo „dnes“ ako ozvena modlitby, ktorú ju naučil jej Pán, a ozvena výzvy Ducha Svätého. Toto „dnes“ živého Boha, do ktorého je človek povolaný vstúpiť, je „hodina“ Ježišovej Veľkej noci, ktorá sa tiahne celými dejinami a usmerňuje ich. (KKC, 1165)

Liturgický rok je rozvinutím rozličných aspektov jediného veľkonočného tajomstva. (KKC, 1171)

46. ČAS PRE MILOŠŤ-CHRONOS PRE KAIROS

„Dávajte si teda veľký pozor, ako máte žiť: nie ako nemúdri, ale ako múdri. Využívajte čas, lebo dni sú zlé. Preto nebuďte nerozumní, ale pochopte, čo je Pánova vôľa.“ (Ef 5, 15-17)

Posvätenie času je jedna z najväčších a najdôležitejších úloh kresťana v pozemskom živote. Každý deň života posväcujeme najmä MODLITBOU a PRÁCOU. Posväcovanie času je úsilie o získavanie milosti a spolupráca s ňou. Úloha posvätenia času obsahuje vlastne tri aktivity: naplnenie času dobrom, premenenie času na obeť a spojenie času s večnosťou.

Prvou zložkou konsekrácie - posvätenia času je ROBIŤ DOBRO. Keď konáme dobro akéhokoľvek typu a druhu, naplňujeme čas, posväcujeme ho. Bežne to zvykneme povedať, že ho dobre využívame. Lepšie to porozumieme na kontraste, ak to porovnáme s opakom posvätenia, t. j. so znesvätením času. Znesvätenie času, alebo aj zlé využitie, je konanie zla, zneužitie času na hriešnu činnosť. Vtedy vlastne človek žije záporne, podniká, čo je proti samému trvaniu. Mravné zlo je vždy sebazničujúce počínanie, ktoré sa spravidla prejavuje násilným skracovaním života, alebo totálnym útokom proti životu. Ak sme teda povolani k úlohe posvätiť náš čas znamená to, že ho máme zo všetkých síl naplňať dobrom a láskou.

Druhou zložkou posväcovania času je premieňať naše hodiny a dni na OBETNÝ DAR BOHU. Naplňanie času dobrom je náročná úloha. Stojí veľa síl a námahy, je nevyhnutne späté s odriekaním a žertvou. V tomto zmysle môžeme povedať, že čas venovaný dobru, daný k dispozícii Bohu i ľuďom, je najväčšia hodnota, ktorú môžeme vytvoriť. Čím viac času venujeme Bohu, či už je to modlitba, konanie skutkov milosrdenstva, účasť na bohoslužbách, či vyčerpávajúca a svedomitá práca, tým ten obetný dar je väčší, kvalitnejší, Bohu milší, lebo tým viac odumierame sebe a žijeme Bohu. Premenu času na obeť sa vlastne stále hlbšie ponárame do Kristovho veľkonočného tajomstva a prežívame ho. Našu prítomnosť spájame s jeho hodinou.

Treťou zložkou posvätenia času je spájať náš terajší čas, naše hodiny a dni s VEČNOSŤOU. Večnosť začína už teraz, v prítomnej hodine, v prítomných dňoch. To je vtedy, keď už tu a teraz prežívame, čo budeme robiť celú večnosť - to je naše spoločenstvo s Najsvätejšou Trojicou. Oslavovaním a zvelebovaním Otca, Syna a Ducha Svätého, komunikáciou lásky s nimi sa večnosť sprítomňuje v našom čase a z nášho času sa stáva súčasťou večnosti.

„Už nežijem ja, ale žije vo mne Kristus.“ (Gal 2,20)